

2025-09-18
U2025/01836**Utbildningsdepartementet**Vetenskapsrådet
Box 1035
101 38 Stockholm

Uppdrag till Vetenskapsrådet att nationellt samordna arbetet med att främja användningen av artificiell intelligens inom forskningen

Regeringens beslut

Regeringen ger Vetenskapsrådet i uppdrag att främja användningen av artificiell intelligens (AI) inom forskningen genom att kartlägga behov, möjligheter och hinder. Uppdraget syftar till att underlätta och dra nytta av användningen av AI inom svensk forskning och utveckling, utan att bidra till ökad administrativ börda eller att leda till annan icke ändamålsenlig reglering av användningen av AI inom forskningen.

Vetenskapsrådet ska under åren 2026–2028

- delredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 mars 2026 och den 1 mars 2027 samt slutredovisa uppdraget senast den 1 mars 2028
- årligen publicera en rapport senast den 1 mars

Närmare beskrivning av uppdraget

I uppdraget ingår att kartlägga behov, möjligheter och hinder för användning av AI, samt att analysera hur användningen kan nyttjas som vetenskapligt verktyg för att öka förutsättningarna att bedriva världsledande forskning inom många områden i Sverige. Vidare ingår att identifiera behov av stöd och vägledning för användning av AI i forskning inom olika ämnesområden samt att lämna förslag på lämpliga verktyg för att möta dessa behov. Syftet är att möjliggöra och säkerställa att användningen av AI-baserade lösningar genom hela forskningsprocessen sker i enlighet med vetenskaplig excellens,

forskningsintegritet, öppenhet, reproducerbarhet och forskningssäkerhet samt att säkerställa att användningen sker inom ramen för befintliga lagar och regelverk, exempelvis upphovsrätt eller annan immaterialrättslig reglering, sekretess, dataskyddsreglering eller annan specialreglering, såsom känsliga personuppgifter eller företagshemligheter.

I uppdraget ingår också att genomföra en internationell omvärldsanalys och verka för internationella samarbeten inom området, till exempel på nordisk nivå och inom EU, särskilt kopplat till rådets slutsatser av den 23 maj 2025 om en EU-strategi för artificiell intelligens inom forskningen (9292/25).

I sitt arbete ska Vetenskapsrådet dra nytta av synergier med myndighetens övriga uppgifter i sin instruktion och uppdrag som har relevans för uppdraget, så som öppen vetenskap inklusive FAIR forskningsdata och vetenskapliga publikationer, e-infrastruktur för forskning (U2024/01858), AI som prioriterat teknikområde inom excellenskluster för banbrytande teknik (U2025/01359), cybersäkerhet (U2025/01357) och ansvarsfull internationalisering (U2025/01518).

Vetenskapsrådet ska samarbeta med Verket för innovationssystem (Vinnova) som ska bistå Vetenskapsrådet med kompetens och erfarenhet i arbetet, med särskild koppling till Vinnovas arbete med kunskapsunderlag för strategiska tekniker (KN2025/01161). Inom ramen för uppdraget ska Vetenskapsrådet även föra nära dialog med lärosäten och övriga forskningsfinansiärer samt med myndigheter vars sakområden är viktiga för användningen av AI inom forskningen, så som Kungl. biblioteket, Myndigheten för digital förvaltning, Riksarkivet och Statistiska centralbyrån.

Skälen för regeringens beslut

Som regeringen redogör för i propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) har det under de senaste åren blivit alltmer uppenbart att AI och maskininlärning kommer att revolutionera forskningen. Här har Sverige en chans att vara framstående, med tillgång till stora mängder av data, beräkningskraft och modeller samt kompetens inom datahantering, vilket kan användas för att maximera AI som vetenskapligt verktyg och instrument. Området är i sin linda, och det är centralt att accelerera utvecklingen genom att ta tillvara möjligheter, identifiera hinder samt att användningen sker på ett transparent och ansvarsfullt sätt.

Grundläggande forskning har möjliggjort dagens välfärd och teknikutveckling och är därmed en drivande faktor för ekonomisk utveckling. Den snabba utvecklingen av AI och användandet av AI inom forskningen har omvandlat vetenskaplig praxis och lett till banbrytande framsteg och kreativa tillämpningar inom forskningen.

För att stärka forskningens trovärdighet och integritet och att motverka datamanipulation och desinformation finns behov av att öka kunskapen och medvetenheten om de risker för oredlighet som kan finnas med användningen av AI i hela forskningsprocessen.

Det finns därför ett behov av ökad nationell samordning och vägledning för att stärka Sveriges position inom AI-driven forskning och skapa förutsättningar för att landet ska vara internationellt framstående i utveckling och tillämpning av AI inom olika vetenskapliga discipliner och tvärvetenskapligt samarbete.

På regeringens vägnar

Lotta Edholm

Beate Eellend

Kopia till

Justitiedepartementet/L3

Finansdepartementet/BA, ESA, OFA

Socialdepartementet, SAM

Klimat- och näringslivsdepartementet/BK, CKS, E, NIM

Kulturdepartementet/SNA